

KÚRIA

Bhar.I.844/2015/8. szám

A Kúria Budapesten, a 2015. év szeptember hó 22. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

Az embercsempészség büntette miatt indított büntetőügyben a másodfellebbezéseket elbírálván a Debreceni Ítéltábla Bf.III.744/2013/57. számú ítéletét **a VI. rendű, és a XVI. rendű** vádlottak tekintetében helybenhagyja azzal, hogy a terükre megállapított bűncselekmények minősítésében a Btk. alatt az 1978. évi IV. törvényt kell érteni.

A harmadfokú eljárás során felmerült bűnügyi költségből 26.010 (huszonhatezer-tíz) forintot **a VI. rendű** vádlott köteles az államnak megfizetni, míg az ezt meghaladóan felmerült bűnügyi költséget az állam viseli.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A Debreceni Törvényszék a 2013. április 30. napján kihirdetett 12.B.266/2009/586. számú ítéletével - **a VI. rendű** vádlottat bűnösnek mondta ki társtettesként, bünszervezetben elkövetett embercsempészség büntetében [1978. évi IV. törvény 218. § (1) bekezdés b) pont, (3) bekezdés c) pont] és 3 rendbeli bünszervezetben elkövetett embercsempészség vétségében [1978. évi IV. törvény 218. § (1) bekezdés b) pont, (3) bekezdés c) pont, (4) bekezdés]; ezért őt halmazati büntetésül egy év kettő hónap börtönbüntetésre és a közügyektől egy év eltiltásra ítélte.

- **a XVI. rendű** vádlottat bűnösnek mondta ki folytatólagosan, társtettesként, bünszervezetben elkövetett embercsempészség büntetében [1978. évi IV. törvény 218. § (1) bekezdés b) pont, (3) bekezdés c) pont] és 3 rendbeli bünszervezetben elkövetett embercsempészség vétségében [1978. évi IV. törvény 218. § (1) bekezdés b) pont, (3) bekezdés c) pont, (4) bekezdés]; ezért őt

halmazati büntetésül kettő év kettő hónap fegyházbüntetésre, kettő év közügyektől eltiltásra és hetvenezer forint pénzmellékbüntetésre ítélte azzal, hogy a pénzmellékbüntetést - meg nem fizetése esetén - ötezer forintonként egy-egy napi szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

Megállapította, hogy **a** VI. rendű és **a** XVI. rendű vádlottak feltételes szabadságra nem bocsáthatók. Rendelkezett továbbá az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról, a bűnjelekről és a bünygi költség viseléséről.

Az első fokú ítélet ellen **a** VI. rendű vádlott és védője elsősorban felmentésért, másodsorban enyhítésért, míg **a** XVI. rendű vádlott védője a tényállást is támadva védence részbeni felmentése, másodsorban pedig a büntetés enyhítése érdekében jelentett be fellebbezést.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a vádlottak és védők fellebbezését nem találta alaposnak, ezért **a** VI. rendű és **a** XVI. rendű vádlottak tekintetében az ítélet helybenhagyását indítványozta.

A bejelentett fellebbezésekre tekintettel a Debreceni Ítéltábla a 2014. november 13. napján kihirdetett Bf.III.744/2013/57. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta:

- **a** VI. rendű vádlottat 1 rendbeli embercsempészség vétsége, míg **a** XVI. rendű vádlottat 2 rendbeli embercsempészség vétsége [1978. évi IV. törvény 218. § (1) bekezdés b) pont, (3) bekezdés c) pont, (4) bekezdés] miatt emelt vád alól felmentette;
- a bűncselekmények megnevezéséből a bünszervezetben elkövetést mellőzte, és azt a büntetések kiszabásánál tüntette fel;
- **a** XVI. rendű vádlott büntetését egy év tíz hónap börtönbüntetésre enyhítette.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét e vádlottakra vonatkozó részében helybenhagyta.

A másodfokú bíróság ítélete ellen **a** VI. rendű vádlott elsődlegesen felmentéséért, másodlagosan a büntetés enyhítéséért, míg **a** XVI. rendű vádlott felmentésért, védője pedig elsősorban védence felmentéséért, másodsorban a vele szemben kiszabott büntetés enyhítéséért jelentett be fellebbezést, a tényállást és a minősítést is támadva.

A XVI. rendű vádlott védője fellebbezésének indokolásában feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértésként hivatkozott arra, hogy a nyomozás során ugyanaz a védő látta el az ügy III. rendű terheltjének védelmét, mint a bírósági eljárásban **a** XVI. rendű vádlottét, és miután a III. rendű terhelt által a

nyomozás során védencére tett terhelő vallomásra tekintettel a terheltek között érdekellentét állt fenn, ezért a XVI. rendű vádlott védelmében kizárt védő járt el.

Emellett vitatta a vád törvényes voltát, arra hivatkozva, hogy a vádiratban a Hajdú-Bihar Megyei Főügyészség által megjelölt bizonyítékok sorából több kimaradt, így többek között a III. rendű terhelt és a XVI. rendű vádlott szembesítési jegyzőkönyve is.

Ezért arra tett indítványt, hogy a Kúria a megtámadott ítéletet az első fokú ítélettel együtt helyezze hatályon kívül és az eljárást szüntesse meg törvényes vád hiányában. Másodsorban azt indítványozta, hogy az ítéletek hatályon kívül helyezése mellett a Kúria az elsőfokú bíróságot utasítsa új eljárásra részint eljárási szabálysértés - a védő kizártsága -, részint pedig megalapozatlanság miatt. Az eljárási szabálysértések között az indokolási kötelezettség megsértésére is hivatkozott.

Harmadsorban az időmúlásra, valamint az egyéb nyomatékos enyhítő körülményekre hivatkozva a kiszabott büntetés enyhítését kérte.

A Legfőbb Ügyészség a VI. rendű vádlott tekintetében a fellebbezést törvényben kizártnak tartotta.

Álláspontja szerint a VI. rendű vádlottra vonatkozóan a harmadfokú eljárás lehetősége nem nyílt meg, mivel a Debreceni Ítéltábla által a III/9. tényállási pont vonatkozásában hozott felmentő rendelkezésre tévesen került sor. A törvényszék ugyanis megítélése szerint e vádlott cselekményeit részben törvénysértően minősítette, mivel az első fokú ítéletben megállapított tényállás II/8. és III/9. pontjában megjelölt cselekmények helyesen folytatólagosan, társtettesként elkövetett embercsempészség büntettének [1978. évi IV. törvény 218. § (1) bekezdés b) pont, (3) bekezdés c) pont], míg a III/12. és III/13. tényállási pontokban megjelölt cselekmények nem 3 rendbeli, hanem csak 2 rendbeli embercsempészség vétségének [1978. évi IV. törvény 218. § (1) bekezdés b) pont, (3) bekezdés c) pont, (4) bekezdés] minősülnek. Ennek megfelelően a megváltozott tényállás következményeként (a III/9. tényállási pontban írottak mellőzése miatt) a másodfokú bíróságnak nem felmentő rendelkezést kellett volna hoznia a vétségként értékelt bűncselekmény vádja alól, hanem meg kellett volna állapítania, hogy a VI. rendű vádlott cselekményei közül a büntettként értékelt bűncselekmény ily módon nem folytatólagosan elkövetettnek (II/8. tényállási pont), a III/12. és III/13. tényállási pontban megjelölt cselekmények pedig 2 rendbeli vétségnek minősülnek.

Arra is hivatkozott, hogy a másodfokú bíróság tévedése az ítélet indokolása alapján is egyértelműen megállapítható, mivel a másodfokú ítélet 12. oldal 2. bekezdésében a Debreceni Ítéltábla

arra utalt, miszerint további felmentő rendelkezések meghozatalára azért nem volt szükség, mert az eltérő tényállás megállapítása a bűncselekmények minősítését nem érintette, a folytatólagosság egységébe tartozó és büntettként minősített cselekmény rész-cselekményeit ugyanis az ítéltábla a tényállásból kirekesztette (másodfokú ítélet 12. oldal 4. bekezdés). Azaz a másodfokú bíróság megítélése szerint - az idézett indoklásból következően - valójában a folytatólagosság egységébe tartozó egyik rész-cselekményt érintően hozott tévesen e vádlottat érintően felmentő rendelkezést.

Mindezek alapján arra tett indítványt, hogy a Kúria a VI. rendű vádlott által a másodfokú ítélet ellen bejelentett fellebbezést, mint a törvényben kizártat utasítsa el (BF.688/2015/1.).

A XVI. rendű vádlott javára bejelentett fellebbezéseket a Legfőbb Ügyészség alaptalannak találta.

Álláspontja szerint a Debreceni Törvényszék és az ítéltábla indokolási kötelezettségének eleget tett, és miután a bírói engedéllyel folytatott titkos információgyűjtéshez kapcsolódó okirati bizonyítékok közül a másodfokú bíróság kellő indoklás mellett kirekesztette a 2003. január 16. napját követően törvénysértően végzett lehallgatások folytán keletkezett bizonyítékokat, az ítéltábla által helyesbített tényállás megalapozott és irányadó a harmadfokú eljárásban is. E tényállás alapján megítélése szerint a bíróságok helytállóan vontak le következtetést a XVI. rendű vádlott bűnösségére, és cselekményeit is törvényesen minősítették; a kiszabott büntetés enyhítését sem látta indokoltnak.

Mindezek alapján azt indítványozta, hogy a Kúria a másodfokú ítéletet a XVI. rendű vádlott tekintetében hagyja helyben (BF.688/2015/2.).

A Kúria nyilvános ülésén a VI. rendű vádlott védője a fellebbezését fenntartotta, és arra hivatkozott, hogy megítélése szerint az első fokú ítélet rendelkező része és a történeti tényállás ellentmondásos és hiányos, a másodfokú bíróság ezeket nem tudta kiküszöbölni. Elsősorban az első- és másodfokú határozat hatályon kívül helyezésére, másodsorban pedig a vádlott felmentésére tett indítványt.

A XVI. rendű vádlott védője az írásban előterjesztett fellebbezését fenntartotta. Azt azzal egészítette ki, hogy ő csupán az ítélet írásbeli indoklása után találta meg a III. rendű terhelt és a XVI. rendű vádlott közötti szembesítésről készült jegyzőkönyvet. Hivatkozott arra is, hogy a nem megfelelő színvonalú tolmácsolás útján keletkezett bizonyítékokat használtak fel az eljárás során.

Mindezek alapján elsősorban a megtámadott határozat és az első fokú ítélet hatályon kívül helyezését és az eljárás megszüntetését, másodsorban az eljárt bíróságok új eljárásra utasítását, harmadsorban a büntetés enyhítését kérte a jelentős időmúlásra, valamint a vádlott személyi körülményeire figyelemmel.

A Legfőbb Ügyészség képviselője az írásban előterjesztett indítványait változatlan tartalommal fenntartotta.

.-.-.-.

A Kúria mint harmadfokú bíróság a fellebbezéssel megtámadott másodfokú ítéletet a Be. 387. § (1) és (2) bekezdésére figyelemmel az azt megelőző első- és másodfokú bírósági eljárással együtt bírálta felül.

Ennek során elsősorban abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy **a** VI. rendű vádlott tekintetében helye van-e a harmadfokú eljárásnak.

A Be. 386. § (1) bekezdés c) pontja szerint a másodfokú bíróság ítélete ellen fellebbezésnek van helye a harmadfokú bírósághoz, ha a másodfokú bíróság a büntetőjog szabályainak megsértésével az első fokon elítélt vádlottat felmentette.

Azaz a Be. 386. § (1) bekezdés c) pontja a harmadfokú eljárás lehetőségét a másodfokú bíróság határozatának a bűnösség körében történő eltérő rendelkezésére tekintettel teremti meg.

A másodfellebbezés lehetősége nyilvánvalóan nem nyílik meg, ha az alaki halmazat látszólagosságát állapítja meg a fellebbviteli bíróság, és a cselekmény egységekénti minősítése helyett felmentő rendelkezést hoz, ahogy akkor sem, ha ahelyett, hogy az első fokon eljárt bíróság által a folytatólagosság törvényi egységébe tartozónak értékelt bűncselekmény egyik rész-cselekménye kapcsán a folytatólagosságot nem találja megállapíthatónak és az egységeként értékelt cselekményt eltérően - halmazatként - minősítené, a rész-cselekményben a terhelt bűnösségét megállapítja.

Ezt támasztja alá a Legfőbb Ügyészség által is hivatkozott eseti döntés, amely szerint nincs helye harmadfokú eljárásnak, ha a másodfokú bíróság a folytatólagosság törvényi egységének rész-cselekménye kapcsán hoz szükségtelenül felmentő rendelkezést (BH 2014.267.).

A BH 2013.298. szám alatt közzétett eseti döntés szerint pedig ugyancsak nincs helye harmadfokú eljárásnak, ha a terhelt ugyanazon cselekményeit az elsőfokú bíróság folytatólagosan elkövetett egy

rendbeli bűncselekményként, míg a másodfokú bíróság - eltérő jogi álláspontja folytán - több rendbeliként értékeli, miután ez kizárólag a minősítés körébe tartozó kérdés, és nem jelent eltérő döntést a büntetőjogi felelősség megállapítása kapcsán.

A Debreceni Ítéltábla a VI. rendű vádlottat a tényállás III/9. pontjában rögzített és az 1978. évi IV. törvény 218. § (1) bekezdés b) pontjára és a (3) bekezdés c) pontjára figyelemmel a (4) bekezdés szerint minősülő embercsempészség vétségének vádja alól mentette fel.

A felhívott törvényhely szerint az, aki a 218. § (1)-(3) bekezdésében meghatározott embercsempészségre irányuló előkészületet követ el, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A másodfokú bíróság felmentő rendelkezése tehát vétségnek minősülő előkészületi cselekményre vonatkozik.

Az 5/1999. Büntető jogegységi határozat szerint a törvény külön rendelkezése alapján büntetendő előkészületi cselekmények általában attól függően minősülnek egy vagy több rendbelinek, hogy az előkészületi cselekmények alanyának célja egy vagy több bűncselekmény elkövetésére irányul, és a folytatólagosság megállapítása akkor sem indokolt, ha az előkészületi rész-cselekmények között a folytatólagosság egységében leírtakhoz hasonló kapcsolat ismerhető fel.

A jogegységi döntésnek megfelelően járt el a Debreceni Törvényszék az előkészületi cselekmények minősítése során, és ezzel kapcsolatos álláspontját ki is fejtette ítéletében (128. oldal (1) bekezdés). Mivel ezzel a másodfokú bíróság nyilvánvalóan egyetértett, indokolásában erre külön nem tért ki, különös tekintettel arra, hogy az irányadó - és a Legfőbb Ügyészség által is pontosan idézett - tényállás is előkészületi magatartást tartalmaz.

Emellett a Legfőbb Ügyészség tévesen hivatkozott a Debreceni Ítéltábla másodfokú határozatának indoklására. Ugyanis az ítélet 12. oldalán a másodfokú bíróság egyértelműen azt fejtette ki, hogy a vádlottak felmentésére az embercsempészség vétsége miatt került sor, míg további felmentő rendelkezések meghozatalára azért nem volt szükség, mert az eltérő tényállás megállapítása a cselekmények jogi minősítését nem érintette; a folytatólagosság egységébe tartozó, és büntettként minősülő cselekmény rész-cselekményeit az ítéltábla a tényállásból kirekesztette.

Azaz az indokolás nem hagy kétséget afelől, hogy a másodfokú bíróság a folytatólagosság egységéből kirekesztett és külön is büntettnek minősülő rész-cselekmények kapcsán - az irányadó

gyakorlatot követve, helyesen - nem hozott felmentő rendelkezést, és a vádlottat ugyanakkor a folytatólagosság egységébe nem tartozó, vétségnek minősülő előkészületi cselekmények vádja alól felmentette.

Így a VI. rendű vádlott fellebbezése joghatályos volt, ezért a Kúria a másodfokú határozatot mindkét fellebbezéssel érintett vádlott tekintetében felülbírált.

.-.-.-.

A Kúria, mint harmadfokú bíróság az első- és másodfokú ítéletet az azt megelőző első- és másodfokú bírósági eljárással együtt bírálta felül.

A XVI. rendű vádlott védője feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértésekre hivatkozott, utalva a törvényes vád hiányára, a kizárt védő eljárására, illetőleg az indokolási kötelezettség megszegésére, a Kúria először ezt vizsgálta.

A Be. 373. § (1) bekezdés I. c) pontja szerint feltétlen hatályon kívül helyezést és az eljárás megszüntetését eredményező eljárási szabálysértés az, ha az elsőfokú bíróság törvényes vád hiányában járt el.

A Be. 2. § (2) bekezdése szerint a vád akkor törvényes, ha a vádemelésre jogosult a bírósághoz intézett indítványában meghatározott személy pontosan körülírt, büntető törvénybe ütköző cselekménye miatt a bírósági eljárás lefolytatását kezdeményezi.

A BKv. 1. számú vélemény szerint a törvényes vád minimális követelménye, hogy meghatározott személy pontosan körülírt, büntető törvénybe ütköző cselekménye miatt kezdeményezze a bírósági eljárás lefolytatását, és amennyiben ezek nem teljesülnek, bírósági eljárás nem indulhat, illetve nem folytatható (vélemény A/I. 2. pontja). A kollégiumi vélemény az A/I. 2/c. pontjában pedig elvi éllel szögezi le, hogy a vád tárgyává tett cselekmény körülírása akkor pontos, ha a vádló indítványában ismertetett történeti tényállás hiánytalanul tartalmazza a bűncselekmény törvényi tényállási elemeinek megfelelő konkrét tényeket: az elkövetési magatartást, a cselekmény megvalósításának helyét, idejét, mikéntjét, stb. Ugyanakkor a vélemény A/I. 2/c. pontja szerint a vád törvényességének ugyanakkor nem feltétlen tartalmi eleme a vád tárgyává tett cselekmény Btk. szerinti minősítése.

Miután a vád az adott ügyben ennek megfelelt, az törvényes volt.

A Hajdú-Bihar-Megyei Főügyészség által benyújtott vádirat ugyan

nem tartalmazta a vádat alátámasztó bizonyítékokat, emiatt azonban csupán kellékhianyos volt, ami nem eredményezte a vád törvényességének hiányát. Emellett a hatályon kívül helyezést követő megismételt első fokú eljárásban a Hajdú-Bihar-Megyei Főügyészség ezt a hiányosságot pótolta, és mind a bizonyítékok felsorolására vonatkozóan, mind a bűncselekmények megnevezése, illetve minősítés tekintetében pontosította a vádiratot.

Miután a megismételt eljárásban pótolta kellékhianyát túlmenően a vádirat a törvényes vád feltételeinek mindenben megfelelt, erre a védő által hivatkozott okra tekintettel az ügyben hozott ügydöntő határozatok hatályon kívül helyezésére és az eljárás megszüntetésére nem volt indok.

A Be. 373. § (1) bekezdés II. d) pontja alapján feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés az, ha a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek a részvétele a törvény értelmében kötelező.

A Be. 45. § (1) bekezdés c) pontja szerint nem lehet védő, aki a terhelt érdekével ellentétes magatartást tanúsított, vagy akinek az érdeke a terhelttel ellentétes.

Így akkor, ha - kötelező védelem esetén - az előző szabály miatt kizárt védő van jelen a tárgyaláson, azt úgy kell tekinteni, hogy a tárgyalást olyan személy távollétében tartotta meg a bíróság, akinek a jelenléte azon kötelező, és ez valóban hatályon kívül helyezést von maga után.

A folyamatban lévő büntetőügyben a védelem kötelező volt, azonban nem helytálló a fellebbező kizárt védőre történő hivatkozása.

Kétségtelen, hogy a III. rendű terhelt a nyomozás során vádlott-társaira - így a XVI. rendű vádlottra is - terhelő vallomást tett, és ezt a szembesítés során is fenntartotta.

A tárgyalási szakban azonban már a beismerő vallomását visszavonta, és tagadta bűnösségét.

A nyomozati szakban a III. rendű terhelt védőjeként eljáró ügyvéd a XVI. rendű vádlott védőjeként a tárgyalási szakban, 2012. szeptember 4. napjától - meghatalmazás alapján - járt el (453. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyvhöz V. számon becsatolt melléklet), azaz a III. rendű terhelt terhelő vallomásának visszavonását követően. Így ekkor már a vádlottak között érdekellentét nem állt fenn.

Emellett mind az első-, mind a másodfokú bíróság - ahogy arra fellebbezésének indokolásában a védő is utalt - kizárólag a többi

vádlott vonatkozásában vette figyelembe a III. rendű terhelt terhelő vallomását, a XVI. rendű vádlott tekintetében nem.

A Kúria gyakorlata töretlen annak megítélésében, hogy érdekellentét nincs, ezért ugyanaz a védő járhat el azoknak a terhelteknek az érdekében, akik a nyomozás során tett beismerésüket visszavonják, majd az eljárás bírósági szakaszában következetesen tagadják a bűncselekmény elkövetését, vallomásaik a lényeges részekben azonosak, mert egyik terhelt érdeke sem sérül, ha a bíróság a másik előadását fogadja el (EBH 2004.1114.).

Akkor, ha a terheltek védelmét ugyanaz a védő látja el, és közülük az egyik megváltoztatja a vallomását, valóban előállhat olyan helyzet, hogy a másik terheltnek szüksége lehet egy külön védő felvilágosítására, tanácsára.

Ebben az ügyben azonban a terheltek a bíróság előtt végig tagadták a bűncselekmény elkövetését, ezért tárgyalási szakban nem volt olyan ok, amely szükségessé tette volna annak megállapítását, hogy a III. rendű és a XVI. rendű vádlott között érdekellentét áll fenn, így a XVI. rendű vádlott érdekében másik védő bevonása indokolt.

Erre figyelemmel pedig a fellebbezésben hivatkozott eljárási szabálysértés nem valósult meg.

A Kúria a XVI. rendű vádlott védője által a perbeszédben kifejtettek kapcsán megjegyzi azt is, hogy az általa hivatkozott, a III. rendű terhelt és a XVI. rendű vádlott között a nyomozás során foganatosított szembesítésről készült jegyzőkönyv - amelyet a terhére egyébként bizonyítékként nem értékelték az eljáró bíróságok - a bírósági eljárás alatt a nyomozati iratok között, a IV. kötet 1803. oldalától kezdődően mindvégig rendelkezésre állt, és azt tartalmazta a nyomozati iratok I. kötetéhez csatolt, valamennyi kötetre kiterjedő részletes tartalomjegyzék.

Nem foghatott helyt a védőnek az indokolási kötelezettség elmulasztására irányuló kifogása sem.

Valóban feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés a Be. 373. § (1) bekezdés III. a) pontja szerint az, ha az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tett eleget, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan.

A törvényhely b) pont alapján ugyancsak hatályon kívül helyezésnek van helye, ha az első fokú ítélet indokolása a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes.

Az idézett rendelkezés szerint az indokolási kötelezettség elmulasztása azonban csak akkor vezethet hatályon kívül

helyezéshez, ha az szorosan összefügg a bűnösség megállapításával, a felmentéssel, az eljárás megszüntetésével, a jogi minősítéssel, a büntetés kiszabásával, illetve az intézkedés alkalmazásával.

A Be. 258. §-ában előírtaknak megfelelően a bíróság indokolásában köteles számot adni döntéshozatali tevékenységéről, a felülbíráló bíróság pedig ezt köteles ellenőrizni.

Amennyiben a megtámadott határozat indokolása oly mértékben hiányos, hogy nem állapítható meg belőle, mire alapította a bíróság a döntését, megghiúsul az érdemi felülbírálat lehetősége, aminek következménye a hatályon kívül helyezés.

Erre figyelemmel a megtámadott határozatot az indokolási kötelezettség megsértése miatt csak akkor lehet hatályon kívül helyezni, ha tényállás olyan ellentmondásokat tartalmaz, amelyek miatt az, hogy a bíróság milyen tényállásra alapította rendelkezését, nem állapítható meg, illetve nem követhető, hogy milyen módon vette számba az ennek alátámasztására szolgáló bizonyítékokat, illetve a büntetőjogi felelősségre vonás szempontjából jelentős kérdésekben alkalmatlan a felülbírálatra az ítélet.

Ilyen hibát azonban a Kúria sem az első-, sem a másodfokú bíróság ítéletében nem észlelt.

Az eljárt bíróságok a bizonyítékokat egyenként és összességükben is a logika szabályainak megtartásával értékelték, és erről nyomon követhető módon számot is adtak. A megtámadott határozatokból kitűnik az eljárt bíróságoknak a tényállás megállapításával összefüggő tényfeltáró és értékelő tevékenysége, az érdemi döntésben kifejeződő jogi álláspontjuk és az is, hogy a bűnösséggel, a minősítéssel, a büntetéssel, illetve az intézkedéssel kapcsolatban döntésüket mire alapozták.

A bizonyítékok értékelése körében levont következtetések helyessége, és az értékelés eredménye viszont kívül esik a feltétlen eljárási szabálysértések körén.

Mindezekre figyelemmel a Kúria az indokolási kötelezettség megsértését sem az első-, sem a másodfokú bíróság határozata kapcsán nem állapította meg.

Nem eredményezhetett hatályon kívül helyezést a tolmácsokkal kapcsolatos kifogás sem.

A tolmácsolás esetleges hiányosságai részint nem akadályozta a fellebbezéssel érintett vádlottakat a védekezésben, ez ugyanis nem őket érintette.

Emellett a harmadfokú eljárásban még abban az esetben sem bírna jelentőséggel, ha őket érintené, mivel az egyébként a nem megfelelő tolmács igénybe vétele a büntetőeljárás során a Be. 375. § (1) bekezdése szerinti ún. relatív eljárási szabálysértés. Ezért akár az első-, akár a másodfokú ítélet hatályon kívül helyezését csak akkor eredményezheti, ha az eljárásban résztvevő személyek törvényes jogainak a korlátozása folytán lényeges hatást gyakorolt az eljárás lefolytatására (BH 2005.312.).

Ilyen lényeges hatás azonban sem a VI. rendű, sem a XVI. rendű vádlott vonatkozásában nem volt megállapítható.

Ekként - ahogy azt a Kúria megállapította - feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértést nem követett el sem az első-, sem a másodfokon eljáró bíróság.

A XVI. rendű vádlott védője sérelmezte azt is, hogy a védelem által az eljárás során felvetetteket az eljáró bíróságok nem vették figyelembe, és észrevételeivel a másodfokú határozat csak részben foglalkozott.

A bíróságnak azonban az ítéletben elsősorban a releváns tényekkel kell foglalkoznia. A bíróság feladata az indokolási kötelezettség teljesítése körében elsősorban is a saját álláspontjának a megindokolása.

Így a védő által felvetettek kapcsán a Kúria még relatív eljárási szabálysértés megvalósulását sem észlelte.

Ezen túl megállapította, hogy mind az elsőfokú, mind a másodfokú bíróság betartotta az eljárási törvény egyéb rendelkezéseit is.

.-.-.-.

Az ítélőtábla az első fokú ítélet felülbírálata során az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a Be. 352. § (1) bekezdés a) pontjára figyelemmel - az iratok alapján - kiegészítette, illetve helyesbítette, és azt ezzel a kiegészítéssel, illetve helyesbítéssel tekintette eljárásában irányadónak.

A Kúria a kiegészítéssel és helyesbítéssel a másodfokú bíróság által irányadónak tekintett tényállást hiánytalannak találta, az irattalenes megállapítást, téves ténybeli következtetést nem tartalmaz, a bizonyítékok indokolt mérlegelésén alapul, ekként megalapozott; így azt a Be. 388. § (1) bekezdésére figyelemmel a harmadfokú eljárásban irányadónak tekintette.

Ezért nem foghatott helyt a tényállás megalapozottságát vitató

fellebbezés sem.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásból - a titkos információgyűjtés eredményeképpen keletkezett egyes bizonyítékok törvénysértő volta miatt - egyes részeket kirekesztett.

A Kúria ennek kapcsán maradéktalanul osztotta a másodfokú bíróság álláspontját.

A Debreceni Törvényszék is helyesen rekesztette ki a bizonyítékok köréből a büntetőeljárás megindítását követően, és ily módon engedély nélkül folytatott titkos információgyűjtés útján beszerzett bizonyítékokat.

Ezen túlmenően azonban a további titkos információgyűjtés a Be., illetve a Rendőrségi törvény vonatkozó rendelkezéseit betartva, törvényesen folyt, ezért az annak révén beszerzett bizonyítékok felhasználása eljárási szabálysértést nem valósított meg.

Nem foghat helyt az a védői álláspont sem, amely szerint a bizonyítékok mérlegelésének logikája megtört azzal, hogy a másodfokú bíróság a bizonyítékok egy részét kirekesztette.

Az elsőfokú bíróság számba vette mindazon bizonyítékokat, amelyek alapján a tényállást megállapította, és amelyekből a harmadfokú eljárásban érintett vádlottak bűnösségére következtetett. Ezen bizonyítékok körébe pedig nem csupán lehallgatási anyagok, hanem olyan egyéb bizonyítékok is beletartoztak, amelyek kapcsán a védelem sem hivatkozott törvénysértésre.

A tényállás megállapítására - az eljáró bíróságok által kirekesztett bizonyítékok figyelmen kívül hagyásával - törvényes bizonyítékok alapján került sor.

A harmadfokú eljárásban irányadó tényállásra figyelemmel megalapozott volt a következtetés a VI. rendű és a XVI. rendű vádlottak bűnösségére az első fokon megállapított és a másodfokú változtatással nem érintett bűncselekményekben, ugyanakkor a másodfokú bíróság helytálló indokok alapján hozott felmentő rendelkezést az előkészületi cselekmények, azaz az embercsempészség vétsége kapcsán, és törvényesen rekesztett ki a folytatólagosnak minősített büntetettből részecselekményeket.

Emellett törvényesen minősítette az ítélet tábla a vádlottak terhére megállapított bűncselekményeket is.

Az 1978. évi IV. törvény 218. § (1) bekezdés b) pontja szerint embercsempészt követ el, aki államhatárnak más által meg nem

engedett módon történő átlépéséhez segítséget nyújt. A (3) bekezdés c) pontja alapján pedig a bűncselekmény súlyosabban büntetendő, ha azt üzletszerűen követik el.

A felhívott törvényhely (4) bekezdése szerint az embercsempészség vétségét valósítja meg az (1)-(3) bekezdésben meghatározott embercsempészsésre irányuló előkészület elkövetője.

Az embercsempészsésnél a segítségnyújtás országon belüli konkrét helyszíne közömbös. Az lényeges csupán, hogy az elkövető a tevékenységével valakinek - aki lehet akár külföldinek, akár belföldinek, vagy akár menekültnek minősülő személy is - az államhatár tiltott módon való átlépését elősegítse.

Az embercsempészsés bűncselekménye ezért nem csak az államhatár közelében követhető el, hanem bárhol az országban, vagy az országon kívül, feltéve, hogy a magatartása az országhatár jogellenes átlépését segíti elő (BH 2011.157.).

Az embercsempészsés olyan, az államhatárnak engedély nélküli vagy meg nem engedett módon történő átlépéséhez nyújtott bűnsegédi magatartás, amelyet a törvény sui generis bűncselekményként rendel büntetni.

Az irányadó tényállás szerint a fellebbezéssel érintett vádlottak ennek megfelelően cselekedtek, azaz a fizikai segítségnyújtást (többek között) a határvonalig való kalauzolásban, a határon való átkísérésben, az átlépést megkönnyítő eszközök rendelkezésére bocsátásában valósították meg.

Az eljáró bíróságok törvényesen állapították meg azt is, hogy a vádlottak bűnszervezetben cselekedtek.

A törvényszék ítéletének indokolásában helyesen rögzítette azokat a tényeket, melyekből megállapíthatóan a terheltek olyan, hosszabb időre szervezett, összehangoltan működő csoportban tevékenykedtek, amelynek célja öt évi, vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmény elkövetése volt; azaz az 1978. évi IV. törvény 137. § 8. pontja szerinti bűnszervezetben.

Töretlen a bírói gyakorlat annak megítélésében, hogy bűnszervezetben követi el az embercsempészsés büntettét, aki társaival abban állapodik meg, hogy a határon átjuttatott harmadik országbeli személyek Magyarország területén továbbszállítását anyagi ellenszolgáltatás fejében megszervezi, azt lebonyolítja, és a megállapodás alapján társtettesként akár egyetlen cselekmény megvalósításában közreműködik (BH 2011.299.).

A vádlottak anyagi ellenszolgáltatás fejében a tényállásban

megjelölt személyek külföldre juttatásával foglalkozó csoport tevékenységéhez kapcsolódva az országhatár meg nem engedett módon történő átlépéséhez ténylegesen segítséget nyújtottak.

A bizonyítékok alapján az eljáró bíróságok helytállóan állapították meg, miszerint mindkét vádlott tudata kiterjedt arra, hogy bűnszervezetként működő csoport tevékenységéhez csatlakoztak, illetve annak keretében cselekedtek. Törvényes az arra levont következtetés is, hogy a terheltek megfelelő kapcsolatrendszer kiépítve jártak el, és összehangolt együttműködést tanúsítottak.

A vádlottak a tényállásban megjelölt migránsok szállítását, elszállásolását, kiutaztatását, e tevékenységek titkos lebonyolítását összehangolt, az együttműködés szervezéssel megvalósító csoport tevékenységébe kapcsolódtak be, és mindketten a szervezet folyamatosan együttműködő és másokkal folyamatos kapcsolatban lévő tagjai voltak; tisztában voltak a bűnszervezet belső viszonyaival is, más tagjait ismerve aktív közreműködőként vettek részt annak tevékenységében.

A bírói gyakorlat szerint a bűnszervezetben elkövetett embercsempészség megállapításához egyébként akár egyetlen alkalommal történt közreműködés is elegendő lehet, feltéve, hogy az elkövető tisztában van azzal, hogy az illegális határátlépők eredményes segítése - célba juttatása - csak bűnözői csoportok szervezett együttműködése révén történhet meg (EBH 2006.1385.).

Helyesen következtettek az eljáró bíróságok az üzletszerű elkövetésre is, miután az irányadó tényállás alapján egyértelmű, hogy mindkét vádlott célja a rendszeres anyagi haszonszerzés volt ugyanolyan bűncselekmények elkövetésével.

A büntettként értékelt részcselekmények kapcsán törvényes a folytatólagosság megállapítása is.

A törvényi egységébe az azonos törvényi tényállásba ütköző, rövid időn belül, egységes akaratelhatározással, ismétlődően, azonos sértett sérelmére megvalósított magatartások tartoznak. A folytatólagosság az olyan bűncselekmények esetében is megállapítható, amelyeknek absztrakt sértettje van.

Osztotta a Kúria a Debreceni Ítéltábla álláspontját a Btk. 2. §-ának alkalmazását illetően is; mindkét vádlott számára kedvezőbb elbírálást eredményezett az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. törvény.

Nem találta alaposnak a Kúria a büntetések enyhítésére vonatkozó fellebbezést sem.

A bünszervezetben történő elkövetésre figyelemmel a vádlottakkal szemben alkalmazható büntetési tétel kettőtől tizenhat évig terjedő szabadságvesztés. Kétségtelenül nyomatékos enyhítő körülményként kell mindkét vádlott javára figyelembe venni az igen jelentős időmúlást.

A vádlottak az igen hosszú ideig tartó eljárás alatt újabb bűncselekményt nem követtek el, és a védelem által felsorakoztatott további enyhítő körülmények is maradéktalanul fennállanak.

Nem hagyható azonban figyelmen kívül, hogy az embercsempészás bűncselekményénél a büntetési tétel alsó határa két évi szabadságvesztés, így csak az 1978. évi IV. törvény 87. § (1) és (2) bekezdés c) pontja, azaz az enyhítő rendelkezés alkalmazásával kerülhetett sor az ennél rövidebb tartamú büntetés kiszabására. Ebből is kitűnően az eljáró bíróságok messzemenően értékelték a büntetés mértékének meghatározásánál a vádlottak javára az enyhítő körülményeket. A szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztését pedig - a bünszervezetre figyelemmel - az 1978. évi IV. törvény 91. § (1) bekezdés b) pontja kizárja. Emellett a XVI. rendű vádlott esetében kizárt a végrehajtás felfüggesztése az idézett rendelkezés c) pontja alapján is, tekintettel arra, hogy az elbírált bűncselekményeket végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés próbaideje alatt valósította meg.

Ugyanakkor a Kúria megállapította, hogy a vádlottakkal szemben kiszabott joghátrány megfelelően szolgálja a büntetési célokat, mivel arányban áll az elkövetett cselekmények tárgyi súlyával, valamint a büntetés kiszabásánál irányadó enyhítő és súlyosító körülményekkel.

Ezért a másodfokú ítéletnek a VI. rendű és a XVI. rendű vádlottakra vonatkozó részét - a Be. 393. § szerinti nyilvános ülésen - a Be. 397. §-a alapján helybenhagyta.

A másodfokon eljáró ítélőtábla ítéletének indokolásában utalt arra, hogy az első fokú ítéletben a Büntető Törvénykönyv alatt az 1978. évi IV. törvényt kell érteni. A Kúria szükségesnek tartotta azonban a rendelkező részben is rögzíteni azt, hogy - az időközben hatályba lépett új törvényre figyelemmel - a Btk. megjelölés alatt a terheltek terhére megállapított bűncselekmények minősítésében az 1978. évi IV. törvény értendő.

A Kúria a bűnügyi költség felől a Be. 398. § (3) bekezdése alapján rendelkezett.

A Kúria harmadfokú végzésével szemben a fellebbezés a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálat pedig a Be. 416. § (4) bekezdése alapján kizárt.

Budapest, 2015. szeptember 22.

Dr. Mészár Róza s.k. a tanács elnöke, dr. Csák Zsolt s.k. előadó
bíró, dr. Elek Balázs s.k. bíró

A Debreceni Ítéltábla Bf.III.744/2013/57. számú ítélete **a** VI.
rendű, és **a** XVI. rendű vádlottakra vonatkozó részében a Kúria
Bhar.I.844/2015/8. számú végzésével 2015. szeptember 22. napjával
kezdődő hatállyal jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

Dr. Mészár Róza s.k.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:
TóthLné
bírószági tisztviselő